

Руснак Алла

д.е.н., професор, професор кафедри економіки,
Херсонський навчально-науковий інститут
Національного університету кораблебудування імені
адмірала Макарова

Ломоносов Дмитро

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки,
Херсонський навчально-науковий інститут
Національного університету кораблебудування імені
адмірала Макарова

ОСНОВНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗА КОРДОНОМ

Найбільш поширеними за кордоном інструментами, які спеціально розроблені для управління інноваційним процесом на підприємстві, є:

1. Stage-Gate-процес – це технологія, яка є планом управління розробкою нового продукту від формування ідеї до його комерціалізації [1]. Процес містить декілька заздалегідь визначених «стадій» (stage), будь-яка з яких складається із сукупності заздалегідь визначених дій. Їх успішне завершення необхідне для переходу процесу розробки нового продукту до наступної стадії розвитку. Вхід в кожну стадію є «воротами» (gate), що контролюють процес та слугують в якості того, що приймає рішення.

Stage-Gate-процес є технологією, яка дозволяє реалізовувати інноваційні ідеї та проекти на всіх стадіях їх життєвого циклу. Його застосування відрізняється значною складністю та трудомісткістю, тому в якості альтернативи Stage-Gate-процесу пропонується технологія The Innovation Pipeline [2].

2. The Innovation Pipeline – це технологія управління потоком інновацій, яка має більш широку, ніж Stage-Gate-процес, сферу застосування: від нових продуктів, бізнес-процесів і бізнес-моделей до проектів розширення, придбання активів або підприємств. Відмінні рисами Innovation Pipeline від Stage-Gate-процесу є: чітко виражений стратегічний контекст технології, її інтеграція з процесом управління портфелем та процедурою поетапного фінансового планування і контролю діяльності підприємства [2].

3. NPD-процес (розробка нових продуктів). Технологія широко застосовується за кордоном. NPD-процес має істотну схожість з технологією Stage-Gate, але при цьому робиться акцент не тільки на розробці самого продукту, але і на процесі його виробництва [3; 4; 5].

Разом з тим, при розробці методів управління інноваційною діяльністю підприємства є низка проблем, які пов'язані, передусім, зі стратегічним плануванням цієї діяльності, її вимірюванням та оцінкою. Наявність цих проблем у багатьох випадках визначається необхідністю формування правових методів урахування політики та цілей створення і застосування на підприємствах інновацій, як способу реалізації їх стратегій.

Другий напрямок, що розвивається в Європі, пов'язаний з організацією на підприємствах інноваційної діяльності та розвитком їхнього інноваційного потенціалу.

Проведений аналіз способів здійснення інноваційної діяльності на підприємствах за кордоном дозволив виділити декілька підходів у цій сфері:

1. «Проектний підхід», у якому інноваційна діяльність підприємства розглядається як сукупність інноваційних проектів, керованих у межах методології проектного управління чи з допомогою інших інструментів (наприклад, Stage-Gate-процес, the Innovation Pipeline). При цьому проекти об'єднуються у складі інноваційного портфеля чи можуть бути

пов'язані між собою [6].

2. «Програмний підхід», що ґрунтується на застосуванні програмного менеджменту, який використовується для управління масштабними інноваційними перетвореннями. Управління програмою забезпечується за рахунок управління інтеграцією (розробкою та контролем), що входять до її складу проектів та складається з низки управлінських дій, пов'язаних з розробкою та плануванням програми, її впровадженням та оцінкою з точки зору створення вартості для підприємства та зацікавлених сторін.

Управління програмою вимагає створення для підприємства спеціальних організаційних структур, які функціонують тривалий час, але мають тимчасовий характер, і забезпечують управління програмою крім управління окремими проектами у її складі [1; 6].

3 Підхід на основі створення систем управління дослідженнями, розробками та інноваціями (Research, Development and Innovation (R&D&I)) відповідно до вимог національних стандартів. При цьому інноваційна діяльність сприймається як самостійний напрям або процес діяльності підприємства, інтегрований у його систему управління [7].

Кількість підприємств, що перетворюють інноваційну діяльність у процес, вбудований у систему управління, за кордоном постійно збільшується [7]. Цей підхід на підприємствах у Європі є загальноприйнятою практикою, оскільки стандартизована робота – це інструмент, що забезпечує стабільність процесів, постійне вдосконалення, організаційне навчання та накопичення досвіду. Мета стандартизованої роботи полягає у структуруванні та систематизації інноваційної діяльності на рівні підприємства, визначенні структури та складу вимог до її елементів.

Список використаних джерел

1. Management Methods and Management Models. 2021. URL: www.12manage.com (дата звернення: 05.11.2023).
2. Turrell M., Lindow Y. The Innovation Pipeline. Imaginatik Research, 2003. P. 67–69.
3. Inovācija. Kas ir inovācija?. 2021. URL: <http://innovation.lv/inovacija/> (дата звернення: 08.11.2023).
4. Leading Edge Innovations. 2019. URL: <https://www.le-innovations.com> (дата звернення: 02.11.2023).
5. Derksen U. InnoSupport: Supporting Innovation in SMEs. Leonardo da Vinci Pilot projects. The Surrey Institute of Art and Design University College, 2006. URL: <https://www.yumpu.com/en/document/read/9560102/innosupport-supporting-innovation-in-smes> (дата звернення: 10.11.2023).
6. Cooper R., Edgett S., Scott J. Portfolio Management for New Products. Product Development Institute, Product Innovation Best Practices Series, 2001. Paper. № 11.
7. Aenor project. 2021. URL: <https://www.aenor.com> (дата звернення: 08.11.2023).